

KULTURA A DIVOČINA

KULTIVACE PŘIROZENOSTI, NEBO PŘIROZENOST KULTIVACE?

„Právě vyhazována z okna, vrací se spontaneita dveřmi. Drze nastavuje mučidlům stovky útlých kotníků, jsouc příliš ohebná a nohatá pro omezené možnosti našich skřípců.“ (J. Sádlo, *Krajina zevnitř*, s. 88)

V Zeleném listě dubnového čísla minulého roku (UNI, 2003, č. 4) jsme si představili netradiční pojetí přírody a přirozenosti v díle básníka, esejisty a orientalisty Garyho Snydera, abychom se v prosincovém čísle (UNI, 2003, č. 12) zaměřili na projevy přírody a přirozenosti v tak základní oblasti lidské kultury, jakou je jazyk. Tentokrát se s Gary Snyderem rozloučíme tématem nejobecnějším, které tvoří podstatu jeho filosofického názoru. Řeč bude o základní povaze vztahu lidské kultury a přírody a o tom, co z toho vyplývá pro postavení člověka ve světě. Je člověk anomálií evoluční kreativity, nebo její přirozenou součástí? Stojí lidská kultura v protikladu k divokosti, spontaneitě a přirozenosti, nebo čerpá ze stejného zdroje jako všechny přírodní projevy kolem nás?

Kultivací proti přirozenosti

Ve své snaze přehodnotit vztah kultury a přírody promýšlí Snyder vztah dvou klíčových pojmů, jež jsou od pojmů kultura a příroda odvozené, respektive tvoří jejich podstatu a obsah – pojmů *kultivace* a *přirozenost*. Vztah kultivace a přirozenosti (neboli to, jak si jej vykládáme) zřetelně odkrývá i naše chápání vztahu kultury a přírody.

Ať už chápeme kulturu v širokém a hodnotově neutrálním antropologickém významu (jako souhrn společensky předávaných vzorců chování, myšlení a vnímání) nebo v užším a hodnotícím smyslu (jako záměrně udržovaný etický, estetický a intelektuální život), v obou případech vyjadřujeme pojmem *kultivace* předpoklad, že kultura (ať už jako základní vlastnost lidského druhu nebo privilegium dosažitelné jen některým lidským jedincům) nám není dána, nýbrž si ji musíme postupně osvojovat – kultivace je procesem nabývání, vrůstání do kultury. (V antropologickém pojetí kultury se kultivace v podstatě kryje s termínem *enkulturace*, v hodnotovém pojetí je až jakousi vyšší úrovní *socializace*.)

Současně však pojem kultivace (a kultura) v sobě nese skryté vymezení vůči přírodě, přirozenosti a divokosti a teprve v tomto protikladu nabývá svého plného významu. Zřetelně vyjádřený protiklad kultivace a přirozenosti (a tedy i kultury a přírody) vznikl podle Snydera nezávisle na sobě ve všech velkých civilizačních centrech a má patrně zdroje v rozvoji intenzivního zemědělství a ve vzniku hierarchizované a centralizované politické organizace. Jistá hranice oddělující svět lidí a svět přírody existuje i u jednoduchých lovecko-sběračských či raně zemědělských kultur (srov. např. Lévi-Strauss, 1966; Clusters, 2003), ale tato hranice je nejasná a volně pohyblivá, jak se o tom lze přesvědčit snad ve všech sbírkách jejich ústní slovesnosti. Snyder tento původní refrén základní prostupnosti kulturního a přirozeného světa nazývá *mezidruhovou erotikou* (srov. Snyder, 1999/a, s. 210-211). Z mezidruhové erotiky ještě nevyplývá citlivější a etičtější postoj k přírodě (často právě naopak), ale hlubší porozumění přirozeným procesům vně i uvnitř sebe sama. „*Přímý osobní kontakt s přirozeným světem vyžadoval po lovcích a sběračích (...) neustálou bdělost*“ (Snyder, 2002, s. 116). „*Primitivní společnosti se „rozvíjely a rostly ve směrech, které měly civilizované společnosti sklon ignorovat*“ (Snyder, 2000, s. 200).

Plení divokého

Intenzivní zemědělská kultivace představovala zavedení monokultury, konec posloupnosti a dodnes je chápána jako odklon od přirozeného procesu. Nezkultivovaná půda byla chápána jako nevzhledná, neplodná a neužitečná. Divočinu bylo potřeba zkulturnit, aby vydala své bohatství a stala se vstřícnou vůči lidským potřebám, ať už praktickým, estetickým či duchovním. Snyder upozorňuje, nakolik je tato představa nejen ze širšího ekologického hlediska, ale též z pohledu příslušníka lovecko-sběračské kultury relativní, absurdní a nepochopitelná. „*Lovcům a sběračům, pro něž je celá tato bohatá škála, tento divoký přirozený systém také jejich ekonomikou, musí každý obdělávaný kousek půdy připadat, alespoň napoprvé, bizarní a rozhodně ne úrodný.*“ „*Zdroj plodnosti je věčně divoký*“, respektive „*dobrá půda je dobrá, protože je v ní divokost*“ (Snyder, 1999/b, s. 90, 101).

Rozvinuté zemědělství a kultivace pojatá jako ‚plení divokého‘ s sebou nesly radikální změnu hodnot a dalekosáhlé důsledky v duchovní sféře. Duchovní kultivace je po vzoru kultivace zemědělské chápána jako intenzivní

a cílevědomé zušlechťování a tříbení toho, co je ve své přirozené, prvotní formě nezvladatelné, nebezpečné a neužitečné. Vzniká jakási univerzální ideologie, kterou Snyder nazývá *agrární teologií*, a ta vytváří živnou půdu pro ty náboženské směry, jejichž podstatou je „*duchovní kultivace lidské přirozenosti*“ ve významu krocení a hubení primitivních, destruktivních a slepých sil projevujících se v našich pudech, instinktech a emocích. Důsledkem agrární teologie je podle Snydera *hierarchická spiritualita*, za jejíž novověké typy považuje ty směry, jež se pokoušejí sladit darwinismus s náboženstvím (srov. např. Teilhard de Chardin, 1993), a které vysvětlují evoluci jako záměrný vývoj od pozemského a materiálního k duchovnímu a božskému, tedy od přírody skrze člověka směrem k Bohu. Skrytý antropocentrismus vyžadují pro lidský druh „*zvláštní, evolučně spirituální sudbu*“ nachází Snyder také v některých soudobých trendech hnutí New Age: „*Někteří z těchto extrémistických duchovních darwinistů by se s radostí zbavili zbytku pozemského živočišného a rostlinného života, aby mohli postoupit do mimozemské sféry transcendentální biologie*“ (c.d., s. 102).

Mýtus nekulturního divocha

Duchovní odvrát od přírody a přirozenosti měl však podle Snydera také důvody mocenské a politické. Svým ‚agrárním‘ pojetím kultivace se totiž společnost vymezila nejen vůči přírodě a přirozenosti, ale také se vnitřně rozvrstvila, neboť pojala kultivaci jako „*osvojování jazyka, tradice a způsobů, které zajišťují členství v elitní třídě, a jsou v přímém protikladu s ‚lidovými zvyky‘*“ (Snyder, 2000, s. 219). Tím se zároveň vymezila vůči všem domorodým společnostem, žijících ‚divokým, barbarským a primitivním‘ způsobem života – a tedy ‚postrádajícím kulturu‘. Mít kulturu znamenalo být civilizovaný. Takto vzniklo hodnotové pojetí kultury, které přetrvává (souběžně s mladším pojetím antropologickým) v lidovém povědomí dodnes.

Podle Snydera tedy vznikly pojmy *kultura, kultivace, kultivovanost* jako hodnotící termíny, které ospravedlňovaly, vytvářely a upevňovaly civilizační formy společenské organizace. V tomto smyslu lze pokládat vznik prvních antropologických teorií kultury (jako specifického a univerzálního znaku lidství) za důležitý mezník, který lidem umožnil zamyslet se bez předsudků nejen nad naším vztahem k ‚ostatním‘, ale také nad vztahem lidského a mimolidského, kulturního a přirozeného.

Obratem k prázdnotě

Snyderovo pojetí přirozenosti (divokosti) ve smyslu spontaneity, samoorganizace a seberegulace v sobě zahrnuje výrazný náboženský aspekt zřetelně překračující dosah soudobého ekologického uvažování. Tento přesah Snyderovi umožňuje hluboká znalost východních filosofii, zejména zen-buddhismu, kterou Snyder načerpal jak studiem, tak i celoživotní buddhistickou praxí.

Zen-buddhismus bývá často charakterizován jako náboženství *prázdnoty* či *nicoty*, avšak není to nicota ve významu, jak mu rozumíme v naší kultuře. V zenu nemá nicota význam ‚černé jámy‘, která dříve či později všechno pohltí a do níž se vše propadá svojí konečností, ale je naopak chápána jako prvotní zdroj všeho tvoření, jeho potencialit, alternativ a možností. Prázdnota (nicota) je v zenu zdrojem a zřídlem života a bytí a veškerá příroda je jejím projevem. Přítakání nicotě zde tedy nemá význam přítakání zmaru a smrti, nýbrž životu a bytí v jeho podstatě, rozmanitosti, kreativitě a plnosti. Buddhistické pojetí prázdnoty tak velmi těsně splývá s přírodou a přirozeností.

Podle slavného zenového mistra Sunruju Suzukiho (1905–1971) je přirozenost „*nějaká činnost založená na nicotě. Jako semeno nebo rostlina vyrůstá ze země, vyrůstá z nicoty je přirozené. (...) Pro rostlinu nebo kámen není těžké existovat přirozeně. Ale pro nás to je problém, a to značný. Na přirozeném chování musíme pracovat. (...) Vychází-li to z nicoty, cokoli děláte, je přirozené. (...) Kde není nicota, není přirozenost – a není opravdové bytí. Opravdové bytí vychází z nicoty okamžik za okamžikem. (...) Ale obvykle na nicotu zapomínáme a chováme se, jako bychom něco měli*“ (Suzuki, 1994, s. 88-89).

Zatímco v západním pojetí je tedy ‚lidská přirozenost‘ ztotožněna s egem (sobecké a agresivní ego je projevem přírody a přirozenosti v nás samotných; přirozenost člověka se projeví tehdy, je-li jeho ego ponecháno samo sobě bez dozoru), v buddhistickém pojetí je ego naopak čímsi ‚nepřirozeným‘, cizorodým a chceme-li se dobrat přirozenosti (tedy projevu přírody v nás samotných), je třeba své ego překročit a dostat se do oblasti vědomí, jež stojí za subjektem i objektem. V naší individuální *mysli* je třeba probudit univerzální *Mysl*. Tato *Mysl* je zcela ‚prázdna‘, a proto zahrnuje vše, je absolutní ‚nicotou‘ a současně prvotním zdrojem a podstatou všeho. To, co nám brání dobrat se (dosáhnout) vlastní přirozenosti, jsme paradoxně my sami, respektive naše sebestředné vědomí vlastního ‚já‘, které staví mezi námi a světem zeď subjekt-objektového vztahu a současně podléhá nejrůznějším tlakům ve snaze zařadit se, zalíbit se, uspět či naopak se vůči světu vymezit a ubránit. *Bytí přirozené* tedy znamená překročit

své zbytnělé ego a uvést se do souladu se světem, nechat se jím prostoupit. Probudit v sobě Mysl prázdnoty (jež se v buddhismu nazývá *osvícení* či *probuzení*), znamená dosáhnout bodu, „*kdy spousta našich já na sebe hledí navzájem stejným okem*“ (Snyder, 1995/b, s. 42).

Kultivaci k přirozenosti

Duchovní kultivace v zenové tradici tedy není *kultivací přirozenosti*, nýbrž kultivací *směrem k přirozenosti*. Není to asketická cesta spočívající v sebeumrtvování, nýbrž každodenní cesta neustálé sebereflexe, skrze níž se člověk naučí rozumět všem svým duševním a fyzickým projevům a nahlížet sám na sebe jakoby odjinud – z úhlu pohledu, jenž stojí za subjektem i objektem. Duchovní praxe spočívá v pěstování schopnosti odlišit to, co vychází z mysli, od toho, co vychází z Mysli. Teprve Mysl je zdrojem toho, co opravdu chceme. Naše tápání v životě často vyplývá z toho, že (ačkoliv se domníváme, že to víme) ve skutečnosti ‚svoji přirozenost‘ – to, co opravdu chceme – neznáme. „*Když se otevřeme, tento svět nás na-*

Přítakání nicotě nemá v buddhismu význam přítakání zmaru a smrti, nýbrž životu a bytí v jeho podstatě, rozmanitosti, kreativité a plnosti. Buddhistické pojetí prázdnoty tak velmi těsně splývá s přírodou a přirozeností. Pro rostlinu nebo kámen není těžké existovat přirozeně. Ale pro člověka to je značný problém, na přirozeném chování musí pracovat...

(Siao Sun /1883–1944/: Krajina s bambusovým hájem a potokem)

plní sám sebou,“ říká Snyder a cituje známý tibetský buddhistický výrok, že „*zkušenost prázdnoty plodí soucit*“ (Snyder, 1999/b, s. 162, 32). Tento niterný soucit vyplývající z hlubokého uvědomění si prchavosti a vzájemné propojenosti (nedělitelnosti) všeho živého je základem buddhistické etiky. Zášť, nevědomost, sobectví, nenávisť nejsou projevem naší přirozenosti, nýbrž *nepřirozenosti* a dříve či později se postaví proti nám. Etika nejde proti přirozenosti, nýbrž ji rozvíjí a sama je jejím projevem.

Přirozenost kultivace

Lze tedy shrnout, že kultivace je činnost, skrze níž člověk naplňuje svoji přirozenost. Kultivace je přirozená, k přirozenosti lze dojít (v případě člověka) pouze kultivací. Kultivace je *přirozeným* rozvíjením *přirozeného* potenciálu lidské *přirozenosti*. Nevytyčujeme si zde nějaký vzdálený cíl, jehož je třeba dosáhnout – kultivace je činnost, v níž my, tato činnost a její účel (smysl) nedělitelně splývají. Takovou aktivitou bývá například hra, tvorba, snění, radost z pohybu, zpěv a vůbec vše, čím se seberealizujeme, u čeho

cítíme, že nás to naplňuje smyslem a nijak se k tomu nemusíme nutit, vychází to zcela spontánně (přirozeně) z nás, lépe řečeno ‚zpoza‘ nás – z ‚naší‘ přirozenosti. A taková může být i kultivace ve smyslu spontánní zvědavosti, schopnosti a chuti učit se, rozvíjet se po fyzické, duševní i duchovní stránce. Přirozená kultivace jako cesta k vlastní přirozenosti tedy nespočívá ve slepém naplňování stanovených pravidel, měřítek a norem, nýbrž vyplývá z naší nejnítěrnější potřeby nějaká pravidla, měřítko a normy určit a následovat. Kultura a příroda, kultivace a přirozenost, disciplína a divokost se vzájemně podmiňují a vyplývají jedna z druhé. „*Nepotřebujeme organizovat takzvaný chaos. Kázeň a svoboda nestojí proti sobě. Svobodnými se stáváme výcvikem, jenž nám umožňuje zvládnout nutnost, a ukázněnými naší svobodnou volbou ujmout se sebevlády. Dostáváme se za pozici ‚pána‘ situace tím, že se stáváme přítelem ‚nutnosti‘, tedy (...) nejsme ani obětí ani katem. Prostě jen osobou hrající si v herním poli tohoto světa*“ (Snyder, 1995/a, s. 180, překl. aut.).

Jak být člověkem

Zbývá nám zařadit Snyderovo myšlení do kontextu některých podobně orientovaných směrů a autorů. Například zoolog Konrad Lorenz (1903–1989), spoluzakladatel etologie jako nauky o chování zvířat, považoval kulturu a kultivaci za specificky lidskou přirozenost. Nelze uvažovat o čistě ‚lidské přirozenosti‘ bez kultury. Člověk bez kultury by byl neschopen života, nemohl by naplno rozvinout svůj potenciál, byl by neplnohodnotnou a degenerovanou bytostí – ani člověkem ani zvířetem. Člověk je od základu bio-kulturní bytostí. Významnou část své přirozenosti získává vrozenými (dědičnými) dispozicemi, ale druhou část (patrně ještě významnější) nabývá postupným osvojením – socializací, enkulturací, *kultivací*. Tato část lidské přirozenosti je prostorem pro svobodu, tvořivost a seberealizaci a rozvíjením této stránky své přirozenosti naplňuje člověk svou podstatu a nalézá svůj smysl (srov. Lorenz, 1997; Borecký, 1996).

Stejný postoj je dnes typický zejména pro kulturní antropologii. Například Clifford Geertz došel k podobnému závěru úvahou, kdy se vůbec v průběhu evoluce člověka objevila kultura, tedy v jakém vztahu u něj probíhala evoluce biologická a kulturní: „*Skutečnost, že se tyto charakteristické rysy lidstva objevily současně v komplexní interakci a nikoliv postupně, jak se vědci dlouho domnívali, má nesmírný význam pro interpretaci duševních schopností člověka. Může to totiž znamenat, že nervový systém člověku neumožňuje pouze získat kulturu, nýbrž že ho k tomu vlastně nutí, aby byl vůbec schopen fungovat. Kultura tedy pouze nedoplňuje, nerozvíjí a nerozšiřuje organicky založené schopnosti (...), nýbrž se zdá být součástí těchto schopností samotných*“ (Geertz, 2000, s. 83).

Také podle biologa Stanislava Komárka představuje kultura a její projevy „*cosi jako pokračování evoluce jinými prostředky. Živým bytostem včetně člověka je vlastní cosi, co můžeme různými slovy pojmenovat jako kreativita, spontaneita, nekalkulovatelnost, svoboda nebo tajemství*“ (Komárek, 2000, s. 96). Současně však tento autor kriticky podotýká, že výchovné instituce, jak je známe, jsou dosti vzdáleny ideálnímu a teoretickému cíli výchovy a kultivace – „*co nejuplnějším uskutečnění výsostně lidských potencialit*“ (Komárek, 1998, s. 90). Podobnými slovy vyjadřuje podstatu kultivace filosof a biolog Zdeněk Neubauer, který ji nachází „*v přirozeném sklonu k naplnění svých možností, v tíhnutí k sebeuskutečnění, celistvosti a úplnosti*“ (Neubauer, 1998, s. 93).

Nepřehlédnutelnou alternativu ke Snyderově inspiraci východní filosofií v pohledu na přírodu a přirozenost podává filosof Zdeněk Kratochvíl, který vychází z tradic nejstarší antické filosofie (Kratochvíl, 1994), z tradic středověké křesťanské teologie čerpal při hledání lidské přirozenosti například Josef Petr Ondok (Ondok, 1998). Možnostmi duševní sebekultivace se po celý život zabýval také experimentální psycholog a duchovní učitel Břetislav Kafka, který své zkušenosti shrnul v pozoruhodném díle (Kafka, 1999). Kafka však chápal kulturu ve výrazně hodnotovém, neantropologickém smyslu a jeho pojetí kultivace se značně blíží tomu, co Snyder nazval nelichotivě agrární teologií.

Návrat ke kultuře

Otázka vztahu kultury a přírody se rovněž týká diskuse, nakolik je člověk odsouzen samotnou podstatou své existence (kulturou) k ekologické devastaci a nakolik je cizorodým druhem v ekosystému planety Země. U nás se tato otázka projevuje ve sporu kulturní ekologie s ekologickou etikou. Zatímco pro kulturní ekologii představuje kultura (ve své původní podobě a formě) specificky lidský nástroj, jímž se člověk přirozeně začlenil do pozemských ekosystémů (srov. Ortová, 1999), ekologická etika a filosofie (srov. Šmajš, 1997) často pokládá nejen kulturu, nýbrž i samotnou antropogenezí (tedy proces utváření člověka jako bio-kulturní bytosti) za skutečný počátek a zdroj současné ekologické krize. Zatímco mnozí ekologičtí filosofové usilují o vytvoření *nové kultury* (která by vycházela z přirozených procesů a nestála by v protikladu k přírodě v její přirozené, divoké formě), kulturní ekologové (a stejně tak Snyder) považují za jediné možné východisko *návrat ke kultuře*, tedy znovuoživení těch specifických rysů, jež stály u zrodu člověka jako kulturní bytosti, a které mu umožnily přežít a rozvíjet se po většinu času jeho existen-

ce na této planetě. Je třeba znovunalézt ty aspekty lidského života, které se osvědčily v dlouhém procesu kulturní evoluce, a které jsme během několika posledních staletí poztráceli v překotném úsilí o technologický pokrok. Kořeny současné ekologické krize tedy „nemají bezprostřední souvislost s našimi nadbiologickými, tedy kulturními vlastnostmi, ale spíše naopak souvisejí s jejich degenerací, respektive s rozpadem původně celistvého kulturního kódu“ (Ortová 1999, s. 78). Nedílnou součástí kulturního kódu je nejen technologie a ekonomika, ale též spontánní tvořivost, hravost, fantazie a snění, stejně jako úsilí o duševně-duchovní poznání a prozření.

Vít Erban

Ilustrace archiv

Literatura:

- Borecký, V.: *Imaginace a kultura*. Karolinum, Praha 1996
 Clasters, P.: *Kronika indiánů Guayakí*. Argo, Praha 2003
 Geertz, C.: *Interpretace kultur*. Sociologické nakladatelství, Praha 2000
 Kafka, B.: *Kultura rozumu a vůle*. Poznání, Praha 1999
 Komárek, S.: *Lidská přirozenost*. Vesmír, Praha 1998
 Komárek, S.: *Příroda a kultura*. Vesmír, Praha 2000
 Kratochvíl, Z.: *Filosofie živé přírody*. Herrmann a synové, Praha 1994
 Lévi-Strauss, C.: *Smutné tropy*. Odeon, Praha 1966
 Lorenz, K.: *Odumírání lidství*. Mladá fronta, Praha 1997
 Lopez, D. S.: *The Elaboration of Emptiness*. Princeton University Press 1998
 Navrátil, J.: *Uvedení do Zenu*. Dialog, Liberec 1990
 Neubauer, Z.: *O Přírodě a přirozenosti věcí*. Malvern, Praha 1998
 Ondok, J. P.: *Člověk a příroda*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1998
 Ortová, J.: *Kapitoly z kulturní ekologie*. Karolinum, Praha 1999
 Soukup, V.: *Přehled antropologických teorií kultury*. Portál, Praha 2000
 Snyder, G.: *The Gary Snyder Reader*. Counterpoint, Washington 1999/a
 Snyder, G.: *Místo v prostoru*. Maťa / DharmaGaia, Praha 2002
 Snyder, G.: *A Place in Space*. Counterpoint, Washington 1995/a
 Snyder, G.: *Praxe divočiny*. Maťa / DharmaGaia, Praha 1999/b
 Snyder, G.: *Staré cesty*. Volvox Globator, Praha 1995/b
 Snyder, G.: *Zemědům*. Maťa / DharmaGaia, Praha 2000
 Suzuki, S.: *Zenová mysl, mysl začátečníka*. Pragma, Praha 1994
 Šmajš, J.: *Ohrožená kultura*. Hynek, Praha 1997
 Teilhard de Chardin, P.: *Místo člověka v přírodě*. Svoboda, Praha 1993

MOŽNOST INZERCE VE SPECIÁLNÍM ČÍSLE KULTURNÍHO MAGAZÍNU

UNI

Objednávky také telefonicky
222 24 09 01

www.unijazz.cz/uni

PŘEDPLAŤTE SI

UNI

Chcete dostávat UNI každý měsíc až do schránky a platit za výtisk méně než ve volném prodeji? Pošlete nám lístek s větou *Objednávám UNI od č. 8/2004* a se svojí úplnou adresou, spolu s tímto číslem obdržíte i složenku. Předplatné do konce roku 2004 je 125 Kč. (Cena výtisku pro předplatitele v roce 2004 je 25 Kč.)

Objednávky také telefonicky
222 24 09 01

(Adresu a telefon pro předplatitele na Slovensku uvádíme v tiráži!)

INZERUJTE V...

UNI

Ceník černobílé inzerce:
 celá strana (90 x 270 mm) – 6000 Kč
 1/2 strany (90 x 130 mm) – 3000 Kč
 1/4 strany (90 x 60 mm) – 1500 Kč

Pište nebo telefonujte:
 UNIJAZZ, Jindřišská 5, 110 00 Praha 1
 Tel.: **222 24 09 01**
 Fax: **222 24 74 73**

Sdružení pro podporu kulturních aktivit

 na cestách vždy s Vámi

vydává UNIJAZZ, sdružení pro podporu kulturních aktivit. Adresa redakce: Jindřišská 5, 110 00 Praha 1, tel.: 222 24 09 01, fax 222 24 74 73, e-mail: uni@unijazz.cz. Finančně přispívají Ministerstvo kultury ČR a MČ Praha 1. Vychází měsíčně. Ročník XIV. Uzávěrka 18. 6. 2004 (Síto 25. 6.), toto číslo vyšlo 7. 7. 2004. Rediguje: Ivan Hartman. Redaktoři: Lucie Dorůžková a Petr Komers. Okruh přispěvatelů: Ondřej Bezr, Petr Dorůžka, Radim Kopáč, Petr Korál, Vladimír Kouřil, Jiří Moravčík, Zdeněk Pecka, Tomáš Seidl, Petr Slabý, Z. K. Slabý, Petr Zvoníček. Grafická úprava a sazba: Jana Skálová. Výtiskla tiskárna FOKUS, s. r. o. Objednávky na předplatné přijímáme na adrese redakce. Cena výtisku 30 Kč, pro předplatitele 25 Kč. Rozšiřují TRANSPRESS, s. r. o., redakce a soukromí prodejci. Distribuci ve Slovenské republice zajišťuje formou předplatného Mediaprint – Kapa Pressegross, a. s., Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3, tel. 00421 2 52 444 588 21, fax 00421 2 52 444 588 19, e-mail: predplatne@abompkapa.sk. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., o. z. Praha č.j. nov 5375/95 ze dne 1. 8. 1995. Neobjednané příspěvky vítáme, ale nevracíme ani neukládáme.

Londýnská 67
 120 00 Praha 2
 tel.: 222 52 15 42
 fax: 222 52 02 36

RADIO 1
91,9 FM

Kulturní magazín UNI vychází za podpory Ministerstva kultury ČR a Městské části Praha 1.

vydává UNIJAZZ, sdružení pro podporu kulturních aktivit. Adresa redakce: Jindřišská 5, 110 00 Praha 1, tel.: 222 24 09 01, fax 222 24 74 73, e-mail: uni@unijazz.cz. Finančně přispívají Ministerstvo kultury ČR a MČ Praha 1. Vychází měsíčně. Ročník XIV. Uzávěrka 18. 6. 2004 (Síto 25. 6.), toto číslo vyšlo 7. 7. 2004. Rediguje: Ivan Hartman. Redaktoři: Lucie Dorůžková a Petr Komers. Okruh přispěvatelů: Ondřej Bezr, Petr Dorůžka, Radim Kopáč, Petr Korál, Vladimír Kouřil, Jiří Moravčík, Zdeněk Pecka, Tomáš Seidl, Petr Slabý, Z. K. Slabý, Petr Zvoníček. Grafická úprava a sazba: Jana Skálová. Výtiskla tiskárna FOKUS, s. r. o. Objednávky na předplatné přijímáme na adrese redakce. Cena výtisku 30 Kč, pro předplatitele 25 Kč. Rozšiřují TRANSPRESS, s. r. o., redakce a soukromí prodejci. Distribuci ve Slovenské republice zajišťuje formou předplatného Mediaprint – Kapa Pressegross, a. s., Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3, tel. 00421 2 52 444 588 21, fax 00421 2 52 444 588 19, e-mail: predplatne@abompkapa.sk. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., o. z. Praha č.j. nov 5375/95 ze dne 1. 8. 1995. Neobjednané příspěvky vítáme, ale nevracíme ani neukládáme.

MČ 47 54

ISSN 1214-4169